

Informacija o polaznim osnovama za pregovore u vezi sa zaključivanjem Ugovora o garanciji, u toku 2025. ili 2026. godine, za Ugovor o kreditu između Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica (CGES) i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u iznosu do 15.000.000,00 eura, za potrebe finansiranja projekta povećanja propusne moći 220 kV dalekovoda

Crnogorski elektroprenosni sistem AD Podgorica (CGES) nadležan je za održavanje, razvoj i eksploataciju elektroprenosnog sistema koji obuhvata dalekovode i trafostanice naponskih nivoa 400 kV, 220 kV i 110 kV. Obezbjediavanjem pouzdanog funkcionisanja ovih ključnih elemenata elektroenergetske infrastrukture stvaraju se neophodni uslovi za realno izvršenje osnovne djelatnosti CGES-a, odnosno siguran, stabilan i kvalitetan prenos električne energije do potrošača. Funkcionalnost i pouzdanost dalekovoda i trafostanica obezbjeđuju se sinhronizovanim radom svih organizacionih cjelina CGES-a.

U cilju unapređenja elektroenergetske prenosne infrastrukture ukazala se potreba za povećanjem propusne moći 220 kV dalekovoda Trebinje – Perućica – Podgorica – Vau Dejes. Kako je predviđeno da se sredstva za realizaciju obezbijede kroz kreditni aranžman sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD), stvorila se potreba za izdavanjem državne garancije.

Napominjemo, Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu i Odlukom o zaduživanju Crne Gore za 2025. godinu, planirano je izdavanje državne garancije za kreditno zaduženje CGES-a kod EBRD-a, u iznosu do 15.000.000,00 eura, za potrebe finansiranja „Projekta povećanja propusne moći 220 kV dalekovoda“. Imajući u vidu da je sprovođenje procesa pregovora i usaglašavanja ugovorne dokumentacije između potpisnika u toku, te da se proces može nastaviti i u januaru 2026. godine, ista garancija predviđena je i Predlogom Zakona o budžetu za 2026. godinu i Predlogom Odluke o zaduživanju za 2026. godinu, kako bi se obezbijedio pravni osnov za zaključivanje ugovora o kreditu i garanciji u narednoj godini. Takođe, važno je napomenuti da je, na zahtjev Ministarstva energetike i rudarstva, Agencija za zaštitu konkurencije donijela Rješenje broj 01-430/25-482/4 od 09.12.2025. godine, kojim je ocijenjeno da izdavanje predmetne državne garancije ne predstavlja državnu pomoć.

Odbor direktora CGES-a usvojio je Ažurirani plan razvoja prenosnog sistema za period 2023–2032. godine, kao i Investicioni plan za 2026. godinu, kojima su definisani brojni investicioni projekti, među kojima i projekat povećanja propusne moći 220 kV dalekovoda Trebinje – Perućica – Podgorica – Vau Dejes. Dalekovod Trebinje (BiH) – Perućica – Podgorica – Koplik (Albanija) puštan je u pogon sukcesivno: dionica Trebinje – Podgorica 1965. godine, a dionica Podgorica – Koplik 1972. godine. Njegovo trenutno stanje odražava dugogodišnju eksploataciju, kao i činjenicu da prolazi kroz područja sa zahtjevnim klimatskim uslovima. Propusna moć dalekovoda (720 A) više ne odgovara savremenim potrebama, imajući u vidu značajan rast projekata iz obnovljivih izvora energije, posebno solarnih elektrana i dodatnog hidropotencijala HE Perućica.

Rekonstrukcija bi, prije svega zbog nedovoljnog kapaciteta postojećeg provodnika, obuhvatila kompletnu zamjenu provodnika, zaštitnog užeta, izolacije te ovjesne i spojne opreme. Projekat ima poseban značaj za integraciju planiranih i postojećih kapaciteta iz obnovljivih izvora energije koji se priključuju na prenosnu mrežu, čijom modernizacijom se stvaraju uslovi za dalji razvoj zelene tranzicije u Crnoj Gori. Realizacija projekta ima i širi javni interes, što je prepoznato Zakonom o energetici, naročito u dijelu proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Izgradnja i održavanje dalekovoda u funkcionalnom i pouzdanom stanju direktno doprinose bezbjednosti rada prenosnog sistema.

Rok za realizaciju projekta je kraj 2028. godine, a ukupni budžet procijenjen je na oko 15 miliona eura za dužinu od približno 100 km, od granice sa Bosnom i Hercegovinom do granice sa Albanijom. Planirano je da se finansijska sredstva obezbijede iz kreditnog aranžmana sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD).

Odbor direktora CGES-a je krajem septembra 2025. godine usvojio Informaciju o kreditu i donio Odluku (br. 1-1-D/25-3148/7 od 07.10.2025. godine) kojom se ovlašćuje izvršni direktor da nastavi pregovore sa EBRD-om u cilju usaglašavanja konačnog teksta ugovora o kreditu.

Osnovu za pregovore sa EBRD-om, uz izdavanje državne garancije, čine Ugovor o kreditu između CGES-a i EBRD-a i Ugovor o garanciji između Crne Gore i EBRD-a.

Shodno početnom nacrtu Ugovora o kreditu, predviđeno je zaduživanje u iznosu od 15 miliona eura, uz varijabilnu kamatnu stopu zasnovanu na šestomjesečnom EURIBOR-u, uvećanom za godišnju marginu od 1%, uz mogućnost da CGES, na sopstveni zahtjev, izvrši fiksiranje kamatne stope. Otplata kredita predviđena je u roku od dvanaest godina od dana potpisivanja ugovora, uključujući grejs period od dvije godine.

U okviru predloženih finansijskih uslova definisane su i odgovarajuće naknade i provizije. Naime, predviđena je naknada na nepovučena sredstva (commitment charge) u iznosu od 0,5% godišnje na nepovučeni dio kredita, kao i naknada za obradu kredita (front-end provizija) u visini od 1% od ukupnog iznosa kredita, koja se plaća u roku od sedam dana od stupanja na snagu Ugovora o kreditu. U slučaju otkazivanja dijela sredstava obračunava se naknada od 0,125% na iznos koji se otkazuje, dok se ista stopa primjenjuje i na iznose koji se prijevremeno otplaćuju. Za eventualna kašnjenja u izmirivanju dospjelih obaveza predviđena je zatezna kamata u visini od 2% godišnje na iznos kašnjenja.

Nacrt Ugovora o garanciji razmijenjen je između Ministarstva finansija i EBRD-a. Ovim ugovorom Crna Gora garantuje za sve obaveze korisnika kredita po osnovu urednog i blagovremenog izmirenja duga, uključujući glavnicu, kamatu i eventualne pripadajuće troškove. Konačan tekst Ugovora o garanciji biće usaglašen tokom pregovora, nakon što budu definisani konačni uslovi zaduživanja, kao i tekst Ugovora o kreditu.

Imajući u vidu da je postupak usaglašavanja uslova i finalizacije dokumentacije u vezi sa kreditnim aranžmanom još uvijek u toku, očekuje se da će se konačni tekst Ugovora o kreditu i Ugovora o garanciji usaglasiti u narednom periodu. Krajnje odobrenje kreditnog aranžmana od strane EBRD-a biće doneseno nakon sjednice Odbora direktora EBRD-a, koja je zakazana za drugu polovinu januara 2026. godine.